

Inspiratieavond woensdag 10 mei 2023, Bibliotheek Sittard

Economie, innovatie, onderwijs en arbeidsmarkt

- Openbaar vervoer. Let op dat mensen nog op locatie/dorp/stad komen. Dit geldt ook voor onderwijs en is voor studenten van belang. Het OV is slecht en onbetaalbaar. Bedrijventerreinen zijn door tijdstippen van ov niet goed bereikbaar. Beter OV met een dekkend netwerk zorgt voor betere spreiding. Ook over de grens met België en Duitsland zorgen voor beter ov. Voor buitenlandse studenten ook een ov kaart.
- Nieuwe ontwikkelingen, hyperloop.
- Aantal studenten loopt terug (ROC/MBO), economische stimulans nodig. Braindrain. Zorgen dat scholen in het centrum zitten.
- De Brightlandscampussen als nieuwe maakindustrie
- Innovatie daar waar het iets oplevert; jonge bedrijven, startups.
- Toeristische doorontwikkeling van Parkstad/heuvelland/Westelijke Mijnstreek
- RWTH naar Limburg
- Rode loper voor MBO'ers
- Toekomstbestendige centra van stad en dorp.
- Aanpak leegstand: vergrijzing/internet/te veel bouwen. Faciliteiten zoals fysio en huisarts bij elkaar zetten. Alles in een centrum.
- Af van "kerkdorpenpolitiek".
- MAA. Krachtig economisch en ruimtelijk beleid.
- Gebiedsgerichte projecten zoals visievorming, hardware, kennis/data, ondernemerschap, arbeidsmarkt/onderwijs (theoretisch én praktisch geschoolden)
- Niet extra bezuinigen op cultuursector.
- Aandacht voor primair en voortgezet onderwijs.
- Bottom-up initiatief en niet top-down
- Heb vertrouwen in professionals
- De boer is fabrikant geworden
- Houd laaggeletterdheid op de agenda.
- Leercultuur binnen bedrijven.
- Tegengaan verdozing van Limburgs landschap inzake bedrijventerreinen en distributiecentra. Nieuwe inrichting, actualiseren, moderniseren, prikkel vanuit gemeente en provincie.
- Plaats voor diversiteit natuur.
- Blijven investeren in projecten
- Aandacht voor Duitse en Franse taal naast het Engels.
- Vergemakkelijken grenswerk in grensregio. Experimentregio maken.
- De Einstein Telescope brengt innovatie.
- Financiering onderwijs.
- Energietransitie, houtbouw test-dorpen.
- Regisserende rol van provincie, laat regio's niet steeds het wiel opnieuw uitvinden. Schaal goede initiatieven op.
- Kennis ophalen in provincie
- Infrastructuur: Maaslijn, verbreding A2, elektriciteitsnetwerk, vaarwegen, bruggen verhogen.

Ruimte, landelijk gebied, mobiliteit en energie

Mobiliteit en Openbaar vervoer

- Behoud van de openheid van ons landelijk gebied
- Geen afbraak van het openbaar vervoer
- Zorgen over lijndiensten op zondagen en de bereikbaarheid van het landelijk gebied

- Goed werkgeverschap door Arriva in het openbaar vervoer, wordt te veel met onderaannemers gewerkt, geen deelbedrijven.
- Wat is nou het belangrijkste, de positie van de aandeelhouders of de gewone mens
- Mobiliteit en energie grensoverschrijdend
- Pleidooi voor de aanleg van de fietsbrug bij Stein
-

Ruimte en landelijk gebied

- Waterhuishouding op orde
 - o Strengere veiligheidsnormen bij overstroming van 1:25 naar 1:100)
 - o Kijk ook goed naar gemeentelijke bouwverordeningen en de eisen aan het bouw materiaal;
- Inwoners zijn de “ogen op steeltjes” in het landelijk gebied: er zijn veel lokale ideeën o.a. voor verschillende manieren van waterberging
- Behouden van ‘natuurschoon’ en ‘landschapsschoon’
- Er is sprake van een grote verkeersdruk in het Heuvelland (experimenteer met “geluidspalen”)
- In de toeristische sector zijn er veel familiebedrijven die moeite hebben met de energietransitie en verduurzaming van hun bedrijf, biedt daarvoor ondersteuning;
- Leer ook van projecten zoals bijvoorbeeld de Grensmaas. Aandachtspunt hier is de oorspronkelijk bedoelde natuurcompensatie en de daadwerkelijke realisatie daarvan, nu moet nog de laatste 100 ha. gebeuren;
- Pleidooi voor biodiversiteit; leestip voor iedereen: “Op de schouders van de natuur” – laat de vele connecties en onderlinge relaties tussen soorten zien;
- Drinkwater is voor de toekomst aandachtspunt, dit kan niet onbeperkt uit de Maas gehaald worden;
- Stoppen nieuwe ‘wensnatuur’, veel meer inzetten op beheren van bestaande natuur
- Zorgen over de landbouwgrond, het grasland in Zuid-Limburg is al met 50% afgenomen en gezien de klimaatverandering (buien en extreem weer) is dit zorgelijk.
- Korte ketens zijn lastig te realiseren, vaak is er een groter schaalniveau nodig
- Denk lokaal mee, samen!
- Meer inzetten op agrarisch natuurbeheer
- Weilanden verdwijnen te snel, variëteit moet behouden blijven, ook in het licht van waterbeheer;
- Zuid-Limburg is al extreem extensief (“geen koe laten verdwijnen”)
- Geen sectorale oplossingen: stikstof, kaderrichtlijn water, het hangt allemaal samen met elkaar, daarnaast ook eerlijke bijdrage andere sectoren.
- Provincie, Rijk en gemeenten: werk goed samen rondom piekbelasters
- Bied ook perspectief voor boeren die dichtbij kern boeren en uitgekocht willen worden, om ruimte te bieden voor de leefbaarheid. Specifiek per plek bezien.
-

Energie

- Minder aandacht voor Chemelot. Tegelijkertijd ook grote werkgever voor de regio. Chemelot is ook bezig met een grote transitie van verduurzaming. Tijd en middelen en waardering voor wat ze doen.
- Coöperatieve benadering energie en goede (feitelijke) voorlichting.
- Eerst zon-op-dak
- RESsen samen uitvoeren.

Wonen, leefbaarheid, cultuur/erfgoed en sport

- Sociale cohesie
- Beschikbare betaalbare woningen
- Verduurzaming, meer mogelijkheden voor corporaties om te bouwen
- Investeren in “de mensen die het doen”, vrijwilligers
- Maatschappelijke organisaties als brug tussen burger en overheid
- Kwetsbaren ondersteunen om te kunnen participeren (bij regelingen)
- Cultuur inzetten als instrument om problemen aan te pakken
- Blijf cultuur steunen of breid zelfs uit
- Limburgse identiteit
- Regionale visie op gentrificatie
- Cultuur en ondernemerschap stimuleren
- De Provincie dient regie te nemen en gemeenten te dwingen om geschikte aanpak te realiseren inzake internationale werknemers (arbeidsmigranten)/statushouders. Flex-woningen zijn tijdelijk
- Verbindingen tussen thema's
- “Verdozing” tegengaan
- MAA heroverwegen
- Waardeer de ruimtelijke kwaliteit en schoonheid van Limburg
- Aandacht voor de schaduwzijde van economische activiteit. De lasten moeten worden gespreid
- Werkgelegenheid is van belang, maar onderzoek ook de gezondheid, bijvoorbeeld bij Chemelot.
- Aandacht voor vrijwilligersorganisaties
- Mobiliteit, bereikbaarheid, creatief inzetten bijvoorbeeld voor sportverenigingen
- Beter OV, minder verkeer
- “Bruto Nationaal Geluk”, aandacht voor vitaliteit in kernen en dorpen voor de leefbaarheid en dit koppelen aan de economie.
- Water: kansen en bedreigingen, overstroming, droogte, economie en toerisme, bewustwording thema water
- Overregulering terugbrengen, minder incidentenpolitiek
- Samenwerking tussen sectoren (bv. Sport met recreatie)
- Aandacht voor gevolgen energiecrisis voor verenigingen
- Promotie en branding van Limburg: hier wonen, elders werken op afstand (thuiswerken), ook i.c.m. erfgoed.
- Transitie lege kantoorpanden voor huisvesting
- Transparantie van beleid
- Leefbare (historische) centra. Transformatiefonds.

Provinciaal bestuur en rol in de samenleving

- Meer mensen in de knel:
 - o Maatschappelijk middenveld nodig. Hoge mate van afhankelijkheid van vrijwilligers
 - o Brugfunctie tussen samenleving en provincie
 - o Gevraagd/ongevraagd advies
 - o Ondersteuning provincie is nodig
- Website limburg.nl te versnipperd. www.provincielimburg.nl zou de website moeten zijn voor informatie over de provincie. Hierop zou ook info voor het geval van calamiteiten snel vindbaar moeten zijn. De website Limburg.nl zou moeten zijn voor datgene waar we trots op zijn.

- Natuur is helpend bij vele opgaven. Natuur helpt bijvoorbeeld bij waterproblematiek. Natuur kan ook worden gebruikt als instrument ook voor andere (sociale) problematiek. Medicijn/ontspanning/bodem/CO2/cultuur/landschap en T&R.
- Wens: samen oplossen. Voor elkaar zorgen/saamhorigheid. Toekomstperspectief voor jongeren, probeer hen te betrekken. Iedereen (ook ouders) verantwoordelijk. Iedereen is belangrijk.
- Niet denken vanuit bestaand systeem, maar wenselijk toekomstperspectief. Lef nodig en leren bijstellen wanneer nodig.
- Communicatie naar burger vanuit overheid moet beter.
- Mensen samenbrengen jong & oud.
- "Elke regio telt": Wat doe je met dit rapport?
- Zelfde sessie nodig met gemeentebesturen (verbinding gemeente – provincie).
- Watersnoodramp: schade hoger dan in Valkenburg, ook hogerop. Provincie als "Hoeder van Limburger" schiet te kort. Schade afhandeling onvoldoende. Politiek keek weg, dat moet anders op bestuurlijk en veiligheidsvlak. Provincie zou regisseur moeten zijn. Brieven van deskundigen niet doorgeleid. Onvoldoende controle op het Waterschap. Ook naar technische oplossingen kijken, niet alleen zelfredzaamheid. Urgentie t.a.v. veiligheid van burger moet voorop staan.
- Flexibel investeringsbudget en menselijke maat moeten leidend zijn.
- Veel ingewikkelde opgaven maar provincie kan het niet alleen, samenwerking is nodig. Bestuur moet proactief ondernemerschap aanjagen en kansen verzilveren op verschillende schaalniveaus. Meerjarig vooruitkijken: langjarig betrouwbare partner zijn en afspraken maken o.b.v. vertrouwen en brede blik op samenleving. Bv. Gezonde Basisschool van de Toekomst. Inzet/basis voor brede welvaart. Sociale Agenda is belangrijk.
- Simpelere financiële instrumenten -> evenwicht/balans
 - o Gebruikmaken van organisaties die al in de samenleving staan
- Helderheid van partnerschappen en wat je beoogt
- Zorgen dat maatschappelijke organisaties meer worden ondersteund (buddyzorg). Financiële ondersteuning is nodig. Maatschappelijk middenveld = fundament. Partijen en organisaties zouden verbonden moeten worden. Onzichtbaar maar belangrijk. Mensen die het nodig hebben kunnen hier niet staan. Het maatschappelijk middenveld zorgt voor preventie, voor de jeugd, voor verbinding, oog & oor, zorgt voor gezonde & vitale mensen.
- Aandacht/inzet dat de jongeren in de provincie blijven.

Inspiratieavond vrijdag 12 mei 2023, Bibliotheek Venlo

Economie, innovatie, onderwijs en arbeidsmarkt

- Geen rem op internationale studenten
- Euregio Rhein-Maas-Noord. Meer aandacht voor grensoverschrijdende samenwerking, Interreg. Ook op gebied van onderwijs voor internationale studenten.
- Geen verdozing van landelijk gebied i.v.m. logistieke sector.
- Leven lang ontwikkelen. Revolverend fonds voor scholing.
- Werkgelegenheid heeft innovatie en onderwijs nodig. Pakt de Provincie daar een rol?
- Wet- en regelgeving grenswerkers. Oplossen belastingproblematiek in de grensregio.
- Cofinanciering Interreg, aandacht voor Europese subsidies. Geld binnenhalen uit Europa.
- Samenwerking bedrijfsleven in het kader van leven lang leren. Derde leerweg. Maatschappelijk verantwoord ondernemen.
- Ondersteuning Provincie niet alleen naar ROC.
- Herstart subsidies voor Groene Schoolpleinen
- Subsidierегeling maatschappelijk vastgoed voor verduurzaming
- Maatschappelijke stages stimuleren (om o.a. vrijwilligerstekort op te lossen)
- Langetermijndenken onderwijs in het kader van arbeidsmarkt. Met trends en ontwikkelingen meegaan.

Ruimte, landelijk gebied, mobiliteit en energie

Ruimte en Landelijk gebied

- "Bouw geen iglo in de Sahara" als het gaat om de kritische depositiewaarde (KDW). Kijk ook naar de buitenlandse depositie die in Limburg neerdaalt.
- Samenwerking tussen overheden als het gaat om toezicht houden en handhaven (VTH), niet naar elkaar doorverwijzen (bijvoorbeeld casus van Walkro)
- Meer aandacht voor schone lucht (fijnstof, stank)
- Meer aandacht voor schoon water (Kaderrichtlijn water) en voldoende water (brede opdracht voor iedereen). Kijk ook scherper waar watervervuiling vandaan komt (traceren hiervan), komt niet allemaal van de landbouw;
- Natuur: maak werk van de biodiversiteit.
- "Houd niemand aan het onmogelijke", stikstof naar 0 is onmogelijk.
- "Alle bankjes staan met de rug naar het bos"
- Provincie en Waterschap: werk samen! Bijvoorbeeld bij hoogwater. Dezelfde boodschap, duidelijk communiceren naar iedereen.
- Wat is onze definitie van 'natuur'? Terug naar 1850 of recenter? Natuurlandschap of cultuurlandschap?
- Meer oog voor natuurlijke processen in de natuur en de bodem, dan pas de doelen. Politici zijn er niet voor de populariteitsprijs'. In het landelijk gebied meerdere doelen combineren en regie voeren per gebied (bijv. Groote Peel)
- Stip/perspectief lange termijn. Bewegen naar die stip op de horizon. Bijstellen van de visie mag tussentijds, maar niet 180 graden draaien. Laat ook soms een gebied met rust als daar reeds veel ingrepen zijn geweest de afgelopen jaren.
- Waar halen we ons voedsel vandaan? We moeten kunnen boeren, rendabel verdienmodel. Tien miljoen mensen in Nederland kunnen we voeden, 17 miljoen niet.
- Ga spaarzaam om met landbouwgrond.
- Moeten het ook over het gedrag van de mens hebben: vegetarisch en we willen voor een dubbeltje op de eerste zitten. Maar: er is weinig grond voor biologisch boeren en velen stoppen ook.

- Moeten het ook bezien in het Europese voedselsysteem/
- Leer ook van goede voorbeelden zoals het Grensmaas-project.

Mobiliteit en openbaar vervoer

- Ouderen komen vaak met openbaar vervoer niet meer op de bestemming, alleen maar randbediening van de kernen door Arriva
- Regie van de Provincie is nodig, en gevoel voor eigenaarschap: realiteitszin, weging van belangen, keuze maken, uitvoeren. Verkeersveiligheid
- Er zijn veel klachten over Arriva: de frequentie, de onrendabele lijnen, de aansluitingen lopen niet goed (trein/bus). Daarover is een stevig gesprek nodig
- De Maaslijn moet echt opgewaardeerd worden
- Geef openbaar vervoer een positie in het mobiliteitsvraagstuk
- Veel landbouwverkeer mag nu niet op de provinciale wegen, gevolg is dat ze door de kernen gaan, gevaarlijke situaties
- Buslijn naar Heinsberg is geschrapt
- Lobby naar Den Haag, we zijn geen wingewest
- Regiotaxi (met name in de daluren) en wensbus: openbaar vervoer is gewoon een publieke taak, die je niet met alleen maar bij vrijwilligers kunt neerleggen.
- Moet betaalbaar blijven. Wachttijden verkorten. Betrouwbare dienstverlening.
- Meer aandacht voor verkeersveiligheid

Energie

- Iedereen praat over "groen gas", maar mestvergisting 'ho maar' (met name bij gemeenten): Bijv. 4 kg mest is gelijk aan 1 m3 gas
- Werk aan innovaties zoals 'smart grids'.
- Provinciale Energie Strategie (PES) en Regionale Energie Strategieën (RES); keuzes maken in meer zon of wind?
- Elektriciteit kostbaar voor warmte. Benut meer restwarmte van de industrie
- Zonnecollectoren zijn ook een goede warmtevoorziening
- Geothermie: kijk ook wat er wel mogelijk is, bijvoorbeeld in Duitsland. Clauscentrale in Maasbracht, plek voor een Small Modular Reactor (SMR)?
- Bij Chemelot veel meer de restwarmte benutten.
- Werk aan de laadpalen-infrastructuur
- Energieconsumptie veranderen.
- Leer van goede projecten (Grensmaas)

Wonen, leefbaarheid, cultuur/erfgoed en sport

- Meer erkenning voor het jeugdwerk. Fysieke en geestelijke gezondheid van jeugd. Bijna de helft van de Limburgse jeugd is aangesloten bij een vorm van jeugdwerk. Subsidie van Euregio? Provinciale koepel in stand houden. Verbinding op doelen.
- Lezen en digitale vaardigheden: bibliotheek. Samen investeren, op Limburgse schaal. Professionalisering van de dienstverlening. 100% bereik, gratis lidmaatschap onderzoeken. Laaggeletterdheid aanpakken. Voldoende, of beter nog, ruimere middelen. Bibliotheek, maatschappij, laaggeletterdheid (regeling)
- Algemeen: Provincie coördineren, maar ook initiëren (op diverse terreinen). Samenhang tussen verschillende thema's bewaken (geen versnippering).
- Leefbaarheid en natuur, bedreigd door bedrijvigheid (vervoersbewegingen, stank, geluid). Gemeente wijst naar provincie (VTH), coördinerende rol van provincie.
- Cultureel erfgoed: wonen en leven in monumentale panden. Schade door droogte én door water. Normering invoeren (m.b.t. wateroverlast, secundaire waterstromen), deze normering

moet omhoog. Coördinerende rol voor de Provincie tussen verschillende betrokken overheden.

- Calamiteitenfonds mijnschade. Nu beperkt tot ernstige gebreken. Ruimere algemene regeling voor Limburg is nodig (met bijbehorende middelen). Van belang voor bewoners, maar ook voor regio en provincie.
- Leefbaarheid onder druk door reactivering Vliegbasis de Peel (Geluidsoverlast door F35). Ook dieren (vee, geluid), en natuur (stikstof). RO + VTH rol voor de Provincie.
- Burgerinitiatieven die bijdragen aan actieve participatie in de samenleving stimuleren. Cultuur en verenigingsleven (amateurcultuur).

Provinciaal bestuur en rol in de samenleving

- Zou goed zijn een vrijwilligersbeleidsplan te hebben
- Vrijwilligerswerk 45 mln. Euro in Venlo (levert op)
- Zorg structureel voor vrijwilligerswerk
- Provincie moet gemeenten pushen/aansporen (belonen)
- Beleid en ondersteuning t.a.v. laaggeletterdheid voortzetten
- Aansluiten bij aanpak van regio's/gemeenten. Centraal scholen van vrijwilligers.
- Meer erkenning veteranen, geüniformeerde beroepsmensen incl. geüniformeerde vrijwilligers Zij staan onder druk in de huidige maatschappij: tegenwicht geven. Ook hulp aan gezinnen en lotgenoten. Zet de ondersteuning aan deze groep voort, deze is zeer belangrijk!
- Bewustwording vanuit kracht. Samenwerking, mensgericht, collectief. Niet in strijd zitten. Hier en nu. Begin bij jezelf. Stimuleren zorg voor elkaar
- Sociale Agenda in stand houden. Erken vrijwilligerswerk als belangrijk. Provincie moet blijven aanjagen en initiatieven als speeltuinen financieel blijven ondersteunen (incl. kostenstijging). Smeermiddel tussen gemeenten en Gemeenten meegeven wat ze kunnen doen. Vertaling landelijke projecten naar Limburg
- Samenwerking t.b.v. een diverse en inclusieve samenleving, die werk maakt van lhbti-emancipatie voortzetten in Sociale Agenda. In het kader van positieve gezondheid: ontmoeting/begeleiding. Ontmoetingsplekken ook in Noord- en Midden-Limburg. Ondersteuning is nodig.
- Ondersteuning van het jeugdwerk in Limburg is nodig. Organisaties als Scouting Limburg zijn smeerolie en hebben vangnetfunctie. Verbinden van regio's en groepen. Leren van elkaar. Vrijwilligers voor kinderen zijn nodig.
- Geef op stem aan de samenleving. Zorg voor participatie op creatieve manier. Nieuwe vorm van dialoog. Meedoen, "geen politieke lading".
- De potentie van maatschappelijke organisaties is groot: blijven investeren ook in vrijwilligers. In de Sociale Agenda. Bij de maatschappelijke organisaties zit kennis & kunde. Ze zijn de haarvaten van de samenleving. Leveren een brede bijdrage aan vraagstukken. Zorgen voor verbinding (bv. Zorg).
- Provincie Limburg stelt zich vaak in de positie waar zij alleen beleid bepaalt en de normering. Onbehoorlijk bestuur: belangenverstrengeling. Transparantie! Gescheiden functies!
- Halen & Brengen
 - o Project mvo. Bedrijven leveren vrijwilligers aan organisaties. Ondersteunen mensen (grensoverschrijdend) in bedrijven
 - o Meninge jongerenorganisaties. Professionele zorg kan problemen niet ondervangen. MO's helpen in ontwikkeling/training etc. Gezamenlijk doen.
 - o MO's hebben signaalfunctie
 - o Vluchtelingen en polarisatie. Terwijl ook als de kans gezien kan worden (arbeidskrachttekort)

- Limburg moet open samenleving zijn: nadruk leggen op kansen door Provinciaal bestuur.
- We kunnen niet alles met onderwijs regelen. Moeten jeugd en mensen helpen om samen te werken. Mensen aanspreken op hun waarde. Bevolking mengen.